

***“De jó csak lenni!”
A gyermekjogok
megértése a pedagógiai
gyakorlatban
Magyarországon***

Teszenyi Eleonora, Pálfi Sándor

Kutató kérdések, célok

Milyen módon tárjuk fel és értjük meg a gyermeki jogokat a magyar óvodai gyakorlatban?

Célok?

1. A magyar pedagógusok segítése abban hogy a gyermekek által kezdeményezett tevékenységekben tudják felismerni a gyermeki véleményeket (egy Eszköztár segítségével)
2. A gyermeki vélemények összegyűjtése annak érdekében hogy megtudjuk mi fontos számukra és miért,
3. A gyermeki narratívák feltérképezése az Egyesült Nemzetek Gyermekjogi cikkelyek három csoportjának függvényében: a védelemhez, részvételhez és ellátáshoz való jogok (Murray et al., 2019).

A kutatás ütemezése? – „Lassú” részvételi kutatás (Clark, 2021)

Az Eszköztár
előkészítése
2020. Szept-Dec

Pilot
2021. Jan-Feb

A főtanulmány
előkészítése és
adatgyűjtés
2021. Márc-Jún

Adatelemzés-
Kutatási eredmények
2021. Júl-Dec

Eredmények
disszeminációja
2022. Jan-Okt

A kutatás résztvevői

- 115 pedagógus érdeklődött 30 óvodából az ország számos területéről
- A pilot résztvevői: 6 pedagógus 5 óvodából
- Kb 300 gyermek

BESZÉLGETŐ KÖRÖK Csendes áhítat (amit a gondolatok, vágyak megosztása követ) 	TÁNC ÉS MOZGÁS Néptánc Vannak óvodák, ahol néptánc, népzene, hagyományos népi játékok kulturálisan beleillenek a gyermekek mindennapos óvodai életébe. Ezeket a gyermekeket a tánc, népzene... stb felszabadulttá teszi és ilyen szituációkban bátrabban fejezik ki magukat. Ezekbe a szituációkba lehet beleszőni a jogokra vonatkozó témákat, amikről a gyermekek véleményét mondhatnak.	FÉNYKÉPEK, RAJZOK Gyermekek által készített fényképek Fényképek segítségével a pedagógusnak alkalmat nyílt beszélgetni a gyermekekről a dolgokról, helyekről, eseményekről, amik/akik fontosak számukra. Lehet megbeszélni, amikor a képek elkészültek, a pedagógus legyen ideje és figyelme hogy megkérdezi a gyermekeket bizonyos témákra, lefényképezésére, milyen jelentősége van bűnük számukra. Mutasson őszinteséget, érdeklődést, kíváncsiságot hogy a gyermekek szabadon elmondhassák a történetüket, ami a fényképen látható!
"Hírek" megosztása 	Hagyományos kis vagy teljes csoportos beszélgetés, ahol a gyermekek elmondhatják a híreiket és hogy miről mit gondolnak. Ez lehet spontán vagy előre megtervezett, a csoportszobában vagy az udvaron, egy séta során a szabadban vagy egy elbújós helyen.	Fényképek értelmezése A gyermekek által készített fényképek gyermek jogokhoz lehet kötni és további beszélgetések kezdeményezését segíthetik.
Képes kártyák beszélgetésére 	DRÁMA & SZEREPIÁTSZÁS Bábozás Bábok, kis figurák vagy segítségével a gyermekek elmondhatják, hogy mi történt velük. KÉZMŰVES, MŰVÉSZETI TEVÉKENYSÉGEK Csoportos alkotás 	MESE MONDÁS, MESÉK KITALÁLÁSA Mesélni a gyermekkel Vannak olyan mesék, amelyek gyermek jogokat támasztanak fel, elvesztett madártoll, könyv, aminek a címe választva pedagógus elmondhatják a gyermekek történeteket, amik elvezethetnek kisebb egyenként, vagy párok beszélgetés közvetlen mondanak, de lehet például egy folyamatosan. A pedagógus el tudja dönteni, hogy legmegfelelőbb, mi legjobban megadja a gyermekeknek.
"Érzések" 	Kollektív művészeti alkotás Hasonlóan a csoportos alkotáshoz, nagy méretű közös festés, rajzolás vagy 3 dimenziós kép készítés alkalmat adhat gyermek jog alapú beszélgetésekre. Egy-egy séta folyamán a gyermekek gyűjtögethetik azt, amit a természetben találnak, madzaggal egy botra erősíthetik és történetet szöhetnek belőle.	Gyermekek rajzok
Szerpiátszás figurákkal 	Saját mesék kitalálása Nem fontos kiadott használni, gyakran legalább olyan izgalmas mesemondót meghallgatni, észrevett valamit a gyermek jogokhoz köthet belőle. A gyermekek mesébe alkalmat adhat a kifejezésére, kelléke	

A főtanulmány

- 56 pedagógus 23 óvodából
- Adatok:
 - 117 videó
 - 27 hangfelvétel
 - 29 gyermek megfigyelési jegyzet
 - 78 fénykép
 - 34 gyermeki rajz

Slide Title

Child
Gyermek

Parent
Szülő

Pedagogue
Óvodapedagógus

Researcher
Kutató

Children's development/ A gyermek fejlődése

Skills, attitudes, behaviours

Készségek, viselkedési formák, attitűdök

Exploration/ Exploráció

Rights, self, professional development

Jogok, önkép, szakmai fejlődés

Subjectivity/ Szubjektivitás

Preferences, accepting differences,

Personal significance

Preferencia, a különbségek elfogadása,

Személyes jelentőség

Valuing/ Megbecsülés;

Valuing all children Minden gyermek megbecsülése

Uniqueness/ Egyediség;

Respect, personalisation, individual ways of communicating

Tiszteletben tartás; személyre szabott

megközelítések, sajátos megnyilvánulások

Lived experiences/ Tapasztalat

Multi-sensory experiences

Multi-szenzorális tapasztalatok, élmények

PARTICIPATION

OWNERSHIP

Joy of play
Cooperation
Children constructing meaning and understanding

CHILDREN'S AUTONOMY

Self Regulatory behaviour
Power dynamics between children

SIGNIFICANT PEOPLE

Friendship dynamics
Family dynamics

PROVISION

VOICE

Self-expression
Views
Opinions

SPACE AND PLACE

Social, emotional and physical environment

ADULT DOMINANCE

Teach and check
Adult behaviour / attitudes

ESSENTIALS FOR LIFE

Basic needs
Physiological needs
Health
Privacy

PROTECTION

Az eredmények disszeminációja – Visszacsatolás a gyermekekhez

Bábszínházi előadás:

- Hűség a gyermek által kifejezett gondolatokhoz

Az üzenetünk világos:

- “Meghallgattunk, megértettünk benneteket!”
- Aktívan kerestük, felismertük a gyermeki véleményeket és ennek megfelelően cselekedünk, (Lundy, 2007).

Az eredmények disszeminációja– Visszacsatolás a pedagógusokhoz

- Célunk, hogy befolyásoljuk a gyermekközpontú, **gyermeket tisztelő pedagógia gyakorlatot** a kutatási eredményeinkre alapozva
- 2022 Okt. 20 – **konferencia** a pedagógusok hozzájárulásával
- Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjához egy **melléklet** készítése
- A kutatásban résztvevő pedagógusok **mentorként** segítik a pedagógus kollégáikat a helyi gyakorlat fejlesztésében
- Cikkek az **Óvodai Nevelés-be**

Az eredmények disszeminációja– a tudományos kutató közösség számára

- **Konferencián előadások:**

- Nemzetközi (EECERA Glasgow 2022, ECV Prága2023)
- Nemzeti (mind Magyarországon és Angliában)
- Az óvodapedagógus **képzésbe** építése a levont tanulságoknak.
- **Tanulmányok** készítése (JCES)

Felhasznált irodalom

- Clark, A., Carr, M., & Moss, P. (2011). *Listening to young children: The Mosaic approach*. London: National Children's Bureau.
- Clark, A. (2017) *Listening to Young Children: A Guide to Understanding and Using the Mosaic Approach*. London: Routledge
- Lundy, L. (2007). 'Voice' is not enough: Conceptualising Article 12 of the United Nations Convention on the Rights of the Child. *British Educational Research Journal*, 33(6), 927–942. <https://doi.org/10.1080/01411920701657033>
- Murray, J., Swadener, B. B., & Smith, K. (Eds.). (2019). *The Routledge International Handbook of Young Children's Rights* (1 edition). Routledge.